INTERNATIONAL WEEKLY

№ 12

01.07.2020 – 15.07.2020

Foreign Policy Research Institute

FRIEDRICH NAUMANN FOUNDATION For Freedom.
Ukraine and Belarus

ЗМІСТ

Частина I

Україна – Європейський Союз 3

Як зміниться політика Польщі щодо України після президентських виборів? 3

Інші події в ЄС 5

Частина II

Зовнішня політика 9

Мовна агресія проти України: проросійська «п'ята колона» прагне реваншу 9

Двосторонні відносини 12

Туреччина 12

Грузія 13

Угорщина 13

Ізраїль 14

Румунія 15

Частина III

Опір російській гібридній війні 17

Наслідки конституційної реформи РФ для України 17

Частина I

Україна – Європейський Союз

Як зміниться політика Польщі щодо України після президентських виборів?

12 липня у Польщі Анджей Дуда вдруге тріумфував на президентських виборах, випередивши свого опонента мера Варшави Рафала Тшасковського на 2%. Наступного дня Президент Володимир Зеленський привітав переможця і запросив відвідати Україну. Запланований візит Анджея Дуди мав відбутися 13 квітня, проте, його скасували через пандемію COVID-19. Утім, уже невдовзі глави двох держав можуть зустрітися в Польщі – ще у червні Дуда запросив Зеленського до Варшави наприкінці літа. Тож, переобрання Анджея Дуди є вагомим приводом для активізації та поглиблення співпраці між держави.

Найбільшою мірою українців цікавить питання: якою буде зовнішня політика Польщі щодо України протягом наступних 5 років? З високою вірогідністю можна стверджувати про те, що так-звана «історична дипломатія» і надалі буде відігравати важливу роль у двосторонніх відносинах. Під час президентської кампанії Анджей Дуда відзначав, що історичні питання в польсько-українських відносинах є складними, проте, шлях до примирення слід продовжувати.

Разом з тим, варто відзначити, що за останній рік відбулися позитивні зрушення у вирішенні проблем історичної пам'яті. Зокрема, Україна зняла мораторій на пошуково-ексгумаційні роботи на території України. Польща, зі свого боку, також пом'якшила свою риторику в питаннях національної пам'яті, на що вказує зменшення кількості різких заяв. Як відзначає директорка Центру «Нова Європа» Альона Гетьманчук, «у Києві за роки правління ПіСу (польської правлячої партії-*ред.*) вже адаптувались до сфокусованого на історичній політиці порядку денному польської влади і виробили певну схему поведінки»[1]. Загалом, Анджей Дуда є зрозумілим та передбачуваним президентом для української сторони.

Водночас, деякі зміни для України можуть відбутися у зв'язку з анонсованим оновленням польського уряду. Як відзначається у статті видання «Європейська правда», ситуація може обернутися переформатуванням правлячої коаліції «шляхом долучення

[1] Альона Гетьманчук. «Дуда так Дуда». Українська правда. 2020. URL: https://blogs.pravda.com.ua/authors/hetmanchuk/5f0c2f51dc6c0/

групи депутатів або з опозиційної «Польської селянської партії», або пов'язаних з Павлом Кукізом – правим популістом, який у минулому Сеймі мав власну фракцію»[2]. Згаданий Павло Кукіз був ініціатором скандальних поправок до закону про Інститут національної пам'яті, що встановили кримінальне покарання за так зване «заперечення злочинів українських націоналістів». Тож, такий розвиток подій може дещо радикалізувати відносини з Києвом.

Утім, перші дні після обрання Дуди позначилися активізацією діалогу між двома державами. Так, наприкінці липня міністр закордонних справ України пан Кулеба здійснив робочий візит до Республіки Польща. Головним підсумком цієї поїздки стало створення тристоронньої платформи для політичного, економічного та соціального співробітництва між Україною, Республікою Польща та Литовською Республікою – ***Люблінський трикутник***. Вагомим підґрунтям для співпраці між трьома державами стала литовсько-польсько-українська багатонаціональна військова бригада ЛитПолУкраБриг, яка була створена у 2014 році. У ході зустрічі міністри погодили «**Люблінську декларацію»**, у якій зобов'язалися «координувати свою діяльність з метою дотримання міжнародного права, як у тристоронньому співробітництві, так і в міжнародних організаціях (НАТО, Європейський Союз, ООН, Рада Європи, ОБСЄ)»[3]. Також співпраця в рамках формату буде поширюватися на оборонну, економічну, торговельну та туристичну сфери.

Загалом, «**Люблінський формат»** має вагомі політичні вигоди для всіх сторін. Зокрема, вигода для України полягає в тому, щоб Польща та Литва від імені ініціативи сприяли Києву в напрямку європейської та євроатлантичної інтеграції. Зокрема, ідеться про оновлення Угоди про асоціацію Україна-ЄС та надання Плану дій щодо членства в НАТО. Також Люблінський трикутник може зняти напругу в історичному діалозі між Києвом та Варшавою. Проте, попереду має бути активна діяльність у напрямку практичної реалізації формату «Люблінський трикутник». Колишня глава комітету Верховної Ради у закордонних справах Ганна Гопко вважає, нова ініціатива потребує інституалізації та розробки дорожньої карти діяльності[4].

Показовою в контексті двосторонніх відносин та перспектив їх розвитку стане майбутня зустріч глав двох держав. Нині Київ та Варшава мають всі шанси на порозуміння, якщо сторони продовжать робити кроки зустріч одне одному. Незабаром може відновити роботу польсько-українська історична комісія. Сподівання на це висловив міністр закордонних справ Польщі Яцек Чапутович під час зустрічі зі своїм українським колегою Дмитром Кулебою. Проте, українська сторона має бути впевнена, що за висловлення позиції щодо дискусійних подій Другої світової війни історики не підпадуть під переслідування за законом про Інститут національної пам'яті Польщі. Врешті, історичне питання має бути вирішене заради спільних інтересів у сфері оборони, енергетики, економіки тощо.

---

[2] Польське переформатування: чого очікувати Україні від оновлення уряду у Варшаві. Європейська правда. 2020. URL: https://www.eurointegration.com.ua/articles/2020/07/28/7112595/

[3] Спільна декларація міністрів закордонних справ України, Республіки Польща та Литовської Республіки щодо заснування Люблінського трикутника. Міністерство закордонних справ України. URL: https://mfa.gov.ua/news/spilna-deklaraciya-ministriv-zakordonnih-sprav-ukrayini-respubliki-polshcha-ta-litovskoyi-respubliki-shchodo-zasnuvannya-lyublinskogo-trikutnika

[4] "Люблінський трикутник": що дасть Україні нове міжнародне об'єдання. *DW.* 2020. URL: https://www.dw.com/uk/%D0%BB%D1%8E%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BA%D1%83%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%89%D0%BE-%D0%B4%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96-%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B5-%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B5-%D0%BE%D0%B1%D1%94%D0%B4%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F/a-54375691

Інші події в ЄС

Німеччина почала головування у Раді Євросоюзу

01.07.2020

Німеччина з 1 липня почала головувати в Раді Європейського союзу, замінивши Хорватію.

Як повідомляє "Європейська правда", про це йдеться в заяві на сайті Ради.

Головування в Раді змінюється державами-членами ЄС кожні 6 місяців. Протягом цього періоду відповідна країна головує на засіданнях на всіх рівнях в Раді, допомагаючи забезпечити безперервність роботи ЄС в Раді.

Головуюча держава має значний вплив на формування порядку денного цього органу.

Держави-члени, які мають головувати в ЄС, тісно співпрацюють в групах по три, так званих "тріо". Ця система була введена Лісабонським договором в 2009 році. Тріо встановлює довгострокові цілі і готує спільний порядок денний, визначальну теми і основні питання, які будуть розглядатися Радою протягом 18-місячного періоду.

На основі цієї програми кожна з трьох країн готує свою більш детальну шестимісячну програму. Нинішнє тріо складається з Німеччини, Португалії та Словенії.

"Головування Німеччини в Раді ЄС буде зосереджено безпосередньо на подоланні пандемії COVID-19. Боротьба з розповсюдженням вірусу, підтримка європейської економіки у відновленні і зміцнення соціальної згуртованості в Європі. Для досягнення цієї мети Німеччина прихильна спільним затвердженим діям, європейській солідарності і спільним цінностям", - йдеться в заяві.

Європейська правда

Уряд Франції очолив консервативний політик Жан Кастекс

03.07.2020

Новим прем'єром країни став маловідомий до цього політик Жан Кастекс. Раніше він займався виведенням Франції з карантинних обмежень.

Президент Франції Еммануель Макрон у п'ятницю, 3 липня, після того, як пішов у відставку уряд країни, призначив нового прем'єр-міністра. Ним став відносно невідомий політик, член консервативної опозиційної партії "Республіканці" Жан Кастекс, інформує агенція AFP. Очікується, що найближчим часом будуть оголошені імена інших членів нового уряду.

Жан Кастекс раніше координував вихід Франції з локдауну, запровадженого через пандемію коронавірусу. Кастекс - колишній соратник експрезидента Франції Ніколя Саркозі, він обіймав пост мера в невеликій комуні Прад в департаменті Східні Піренеї.

Як повідомлялось, політична сила президента Еммануеля Макрона "Республіка на марші" зазнала фіаско на місцевих виборах, які відбулися 28 червня. Після цього уряд країни на чолі з Едуаром Філіппом пішов у відставку у повному складі.

Французькі ЗМІ повідомили про бажання Макрона переформатувати уряд, аби зробити його більш "зеленим" та соціально орієнтованим. "Я бачу це на основі економічної, соціальної, екологічної та культурної реконструкції", - сказав він в інтерв'ю регіональним газетам.

DW

Данія дозволила добудувати Nord Stream 2

06.07.2020

Данське енергетичне агентство дозволило компанії Nord Stream 2 AG добудувати газопровід "Північний потік-2" у своїх водах з використанням трубоукладальних кораблів з якірним позиціонуванням.

Про це повідомляється на сайті відомства.

Запит щодо внесення змін до отриманого у жовтні минулого року дозволу на будівництво компанія Nord Stream 2 AG подала у червні.

«Внесені зміни означають, що компанія може використовувати трубоукладальні кораблі з якірним позиціонуванням як окремо, так і у поєднанні з судами, оснащеними системою динамічного позиціонування», - йдеться у повідомленні.

В установі підкреслили, що будівництво буде вестися за межами зони, де не можна використовувати судна з якірним позиціонуванням через те, що там затоплені запаси хімічної зброї.

Як повідомлялося, Сенат Конгресу США напередодні включив нові санкції проти газопроводу Nord Stream 2 до проєкту оборонного бюджету.

На цей час роботи щодо спорудження газогону призупинені через санкції США щодо європейських підрядників, що набули чинності в грудні 2019 року.

У Москві вже заявляли про намір добудувати газопровід до кінця поточного року.

Проєкт будівництва газопроводу Nord Stream 2 для постачання газу до Європи в обхід України здійснює російський Газпром спільно з європейськими компаніями Engie, Uniper, OMV, Shell і Wintershall.

Україна виступає проти будівництва цього газогону. Противниками російського газопроводу є також США, Польща і країни Балтії.

Укрінформ

Єврокомісія презентувала дві стратегії для "озеленення" енергетики до 2050 року

08.07.2020

Європейська комісія презентувала два документи, які мають допомогти досягти цілей зі скорочення викидів парникових газів до 2050 року. Це стратегія інтеграції енергетичної системи та воднева стратегія.

Про це йдеться в офіційному пресрелізі Єврокомісії, з яким ознайомилася "Європейська правда".

Обидві стратегії передбачають розвиток у країнах ЄС "чистої" енергетики, згідно з проєктами "Наступне покоління" (Next Generation EU) та "Європейською зеленою угодою". Зараз енергетичний сектор відповідальний за близько 75% викидів парникових газів у ЄС.

"Стратегії, ухвалені сьогодні, сприятимуть Європейській зеленій угоді і підтримають нашу мету декарбонізувати економіку до 2050 року. ... Це буде інструментом зростання, який допоможе подолати економічні наслідки від кризи, зумовленої COVID-19", - зазначає виконавчий віцепрезидент з питань Зеленої угоди Франс Тіммерманс.

Передбачені документами кроки мають одночасно зробити економіку екологічнішою, і при цьому - створити нові робочі місця та посилювати лідерство й конкурентоспроможність ЄС в екологічних технологіях.

Стратегія інтеграції енергетичної системи має посилити взаємозв'язки між різними сферами, де має здійснюватися перехід на новітні

технології задля зменшення шкідливого впливу на довкілля – транспортом, промисловістю, енергетикою, житловим сектором, задля зменшення вартості цього переходу.

"Це означає систему, у який електроенергія, якою заряджають авто, надходить із сонячних електростанцій на дахах наших будівель; житло опалюється теплом зі станції, яка знаходиться поруч, а сама станція працює на чистому водні, виробленому офшорними вітровими електростанціями", - пояснюють у комюніке.

Стратегія передбачає 38 кроків, серед яких - зміни до законодавства, фінансові стимули, наукові дослідження, планування інфраструктури тощо.

Воднева стратегія включає комплекс заходів для просування "зеленого" водню у європейській енергетиці та декарбонізації економіки.

"Пріоритетом є розвиток відновлюваного водню, що вироблятиметься в основному завдяки вітровій та сонячній енергетиці", - зазначають у повідомленні.

Запропонований поетапний підхід передбачає, що **у 2020-2024 роках у ЄС має бути встановлено щонайменш 6 ГВт електролізерів і буде вироблятися до 1 млн тонн водню з відновлюваних джерел** енергії.

У 2025-2030 роках пропонується вийти на 40 ГВт електролізерів і виробництво до 10 млн тонн чистого водню, а до 2050 року ці технології мають широко використовуватися у всіх сферах.

Для досягнення цієї мети створюється Європейський альянс чистого водню (European Clean Hydrogen Alliance) у рамках якого співпрацюватимуть представники промисловості, влади, громадськості і Європейський інвестиційний банк – для створення інвестиційних проєктів.

Європейська правда

Нідерланди йдуть до ЄСПЛ судити РФ за збитий МН17

10.07.2020

Нідерланди заявляють, що направляють скаргу до Європейського суду з прав людини з тим, щоб притягнути до відповідальності РФ за збитий Boeing Малазійських авіаліній, рейс МН17.

Відповідна інформація розміщена у п'ятницю на сайті уряду королівства.

"Кабінет Міністрів вирішив сьогодні притягти до відповідальності Росію в Європейському суді з прав людини (ЄСПЛ) за її роль у збиванні рейсу МН17. Подаючи так звану скаргу держави, Кабінет Міністрів передає до ЄСПЛ всю наявну і відповідну інформацію про збитий рейс МН17", - йдеться у повідомленні.

В уряді зазначили, що "скарга держави" подається до ЄСПЛ одночасно з подачею індивідуальних скарг родичів на Росію. "Цим кроком Кабінет підтримує якнайбільше індивідуальних скарг родичів жертв рейсу МН17 до ЄСПЛ", - наголошується в повідомленні.

Як відомо, 3 березня цього року в Нідерландах розпочався судовий процес над чотирма обвинуваченими в трагедії рейсу МН17 Малайзійської авіакомпанії. Літак було збито в небі над Донбасом 17 липня 2016 року, загинули 289 осіб, більшість з них були громадянами Нідерландів.

Слухання відбуваються за відсутності обвинувачених - трьох громадян Росії й одного українця - Ігоря Гіркіна (Стрєлкова), Сергія Дубінського, Олега Пулатова і Леоніда Харченка.

Літак Boeing-777 авіакомпанії Malaysia Airlines, що виконував рейс МН17 Амстердам (Нідерланди) - Куала-Лумпур (Малайзія), був збитий у небі над Донецькою областю 17 липня 2014 року. Всі 298 людей, які перебували на борту, загинули.

У вересні 2016 року група оприлюднила висновки, згідно з якими лайнер був збитий ракетою, запущеною із ЗРК "Бук", а рік тому оголосила про приналежність "Бука" до російської 53-ї зенітно-ракетної бригади, що дислокується в Курську.

Інтерфакс-Україна

Дуда виграв президентські вибори у Польщі

13.07.2020

Чинний президент Польщі Анджей Дуда виграв другий тур президентських виборів і залишиться на посаді на другий термін, свідчать попередні результати голосування.

Як заявила Державна виборча комісія Польщі, за підсумком підрахунку 99,69% протоколів Дуду підтримали 51,21% виборців, що прийшли на дільниці, пише "Європейська правда".

Його опонент, кандидат від опозиції Рафал Тшасковський, програв з незначним відривом і отримав 48,79% голосів. Це означає, що Дуда виграв із перевагою у майже пів мільйона голосів.

Комісія ще не отримала протоколи з 5 виборчих дільниць, але, як зазначив на пресконференції у понеділок вранці представник комісії, кількість не підрахованих голосів не матиме суттєвого впливу на остаточний результат.

Явка на виборах у неділю була рекордною для сучасної Польщі і склала 68,12%.

Зазначимо, цей результат збігається з даними двох екзитполів, які прогнозували Анджею Дуді перемогу з незначним відривом. Зокрема, оприлюднений о другій ночі результат Ipsos давав Дуді **51% підтримки.**

Нагадаємо, за результатами першого туру Дуда **здобув 43,5% голосів**, натомість за Тшасковського віддали свої голоси 30,46% виборців.

Європейська правда

ЄС закликав Вірменію та Азербайджан зупинити збройну конфронтацію

13.07.2020

Європейський союз закликав Вірменію та Азербайджан зупинити збройну конфронтацію та утриматися від дій і риторики, які можуть спровокувати спалах напруги у відносинах між країнами.

У своїй заяві Європейська служба зовнішніх зв'язків закликає сторони конфлікту вжити негайних заходів, щоб запобігти подальшій ескалації і встановити механізм «прямої комунікації».

«Серйозне порушення перемир'я вказує на необхідність продовження моніторингу ОБСЄ на місці подій, якщо дозволятимуть умови», – заявили в ЄС.

12 липня на кордоні Азербайджану та Вірменії стався збройний інцидент. Відповідальність за інцидент Баку і Єреван покладають один на одного. В Азербайджані повідомляють, що загинули двоє азербайджанських військовослужбовців, п'ятеро поранені. В Єревані заявляють, що з боку Вірменії втрат немає.

Остання велика збройна сутичка між арміями Азербайджану і Вірменії сталася в квітні 2016 року в Нагірному Карабасі. Десятки військовослужбовців з обох сторін загинули або були поранені. Вірменія і Азербайджен перебувають у стані війни з 1992 року.

Радіо Свобода

Суд у ЄС скасував штраф проти Apple на 13 мільярдів євро

15.05.2020

Єврокомісія не змогла надати доказів отримання преференцій корпорацією Apple в Ірландії, вирішив Європейський суд загальної юрисдикції, скасувавши накладення рекордного штарфу.

Європейський суд загальної юрисдикції в Люксембурзі в середу, 15 липня, скасував рішення Єврокомісії від 2016 року, згідно з яким американська технологічна компанія Apple мала виплатити рекордний штраф у 13 мільярдів євро за свою діяльність в Ірландії.

На думку суддів, Європейська Комісія помилково припускала, що американський концерн протизаконним чином отримав податкові пільги для своїх дочірніх компаній в Ірландії. Це, на думку Брюсселя, призвело до значного зниження податкових виплат з боку компанії, що стало для Apple особливою економічною перевагою на ринку.

"Єврокомісія помилялася у своїх твердженнях" щодо того, що Apple "отримала особливі економічні переваги і державну допомогу в Ірландії", - йдеться у рішенні суду, повідомляє агентство AP.

Тому суд анулював рішення, оскільки Єврокомісії не вдалося пред'явити необхідні докази того, що Apple були надані переваги, йдеться у вердикті.

В Ірландії вже привітали це рішення суду. "Ірландія завжди підкреслювала, що ніколи не мала особливого ставлення до американської компанії", - йдеться у заяві ірландського уряду.

Втім, цей вердикт Європейського суду загальної юрисдикції сторони можуть ще оскаржити у Європейському суді.

DW

Частина II

Зовнішня політика України

Мовна агресія проти України: проросійська «п'ята колона» прагне реваншу

Здавалося, після шести років російської агресії та ухвалення ряду документів щодо захисту та просування української мови мовне питання вирішено назавжди. Проте, події, які розвернулися в липні довкола законопроекту народного депутата від «Слуги народу» Максима Бужанського нагадали про десятиліття русифікації та спроб фрагментувати суспільство на мовному підґрунті. Спекуляції довкола цього питання неодноразово призводили на потрясінь у державі. Згадати хоча б сумнозвісний закон «Ківалова-Колісніченка», який фактично надав російській мові ознаки державного статусу в південних та східних областях України. Так само, у 2014 році під прикриттям «захисту російськомовного населення» Росія окупувала Крим та розв'язала агресію на Донбасі. Твердження про те, що **російська мова стала засобом гібридної агресії Кремля** не викликає сумнівів. Тож, чому законопроект на користь російської мови знову поставав у порядку денному роботи Верховної Ради?

Предметом дискусії став законопроект №2362 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів, щодо навчання державною мовою в закладах освіти». Його автор нардеп Максим Бужанський пропонував відтермінувати перехід учнів 5-11 класів російськомовних шкіл на українську мову навчання з 1 вересня 2020-го до 2023 року. По суті, документ зачіпав 1% шкіл, проте, обґрунтовано викликав вуличні протести та хвилю громадського невдоволення. Передусім, ***цей законопроект небезпечний тим, що компроміс у даному питанні запустив би незворотній процес подальшого наступу на українську мову.***

Появу законопроекту Бужанського не можна назвати випадковістю. Річ у тім, що дискусії про необхідність внесення або повного скасування ухваленого в 2019 році Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» у владних кабінет ведуться вже протягом року. Так, 20 травня 2020 року під час прес-конференції Президент

України Володимир Зеленський заявив, що з питанням мовних квот на телебаченні та в ЗМІ «потрібно навести порядок»: «Давайте сядемо, проговоримо ще раз питання квот. Не ми запроваджували квоти, квотування було ще до нас»[5]. Так само неоднозначною є і позиція Голови Верховної Ради України Дмитра Разумкова, який в інтерв'ю виданню «Главком» висловся за зміну мовного законодавства: «Дуже багато людей у нас в країні розмовляють різними мовами, і інтереси всіх мають бути враховані»[6]. Таким чином, ***«мовна карта» продовжує розігруватися в українській політиці.***

Як влучно зауважує доктор філологічних наук Лариса Масенко, проблема полягає в тому, що російська мова претендує на всі сфери вжитку поруч з українською: *«Як виглядає, не всі політики, а тим паче пересічні громадяни усвідомлюють різницю між індивідуальною і масовою двомовністю. Якщо людина опановує, крім рідної, ще одну мову, то, звісно, нічого поганого в такому білінгвізмі немає. Навпаки, знання другої мови розширює світогляд, дає змогу краще зрозуміти іншу культуру.»*[7]. Таким чином, є два види двомовності – масова та індивідуальна. **Небезпека, масової двомовності полягає в тому, що друга мова неминуче витісняє першу та загрожує її існуванню.**

Таким чином, ***мова є не лише питанням ідентичності, а й національної безпеки***. Нині закон Бужанського завдяки спротиву громадянського суспільства не включили в порядок денний засідання Парламенту. Проте, варто очікувати, що попереду буде ще багато спроб **легітимізувати російську мову як державну**. Тож, українській владі слід раз і назавжди зрозуміти, що ***мова – це фундамент незалежності та здорової громадської «екосистеми», а будь-який крок назад у цьому питання – додатковий козир у руках агресора.***

[5] Зеленський вважає, що в мовних квотах у ЗМІ є логіка, але важливі деталі були упущені. Інтерфакс-Україна. 2020. URL: https://ua.interfax.com.ua/news/political/663533.html

[6] Дмитро Разумков: Впевнений, команда Зеленського буде змінюватися і далі. Главком. 2020. URL: https://glavcom.ua/interviews/dmitro-razumkov-ya-vpevneniy-komanda-zelenskogo-bude-zminyuvatisya-i-dali-682863.html

[7] Лариса Масенко. Наступ на українську мову: Україна проти Малоросії. Радіо Свобода. 2020. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/30686971.html

Двосторонні відносини

Туреччина

Дмитро Кулеба та Мевлют Чавушоглу обговорили нові можливості інвестицій та взаємодії для українського та турецького

03.07.2020

3 липня Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба розпочав робочий візит до Турецької Республіки.

Метою візиту, який відбувається одразу після відкриття кордонів, є узгодження позицій зі стратегічним партнером України щодо виконання домовленостей лідерів двох країн в економічній, оборонно-промисловій, авіаційній, туристичній та гуманітарній сферах.

Міністри домовилися сприяти проведенню ближчим часом 12-го засідання Міжурядової українсько-турецької комісії з питань торговельно-економічного співробітництва, а також чергового раунду переговорів щодо підготовки до підписання Угоди про зону вільної торгівлі між Україною та Туреччиною.

“Ми з Мевлютом Чавушоглу поділяємо думку, що на тлі коронавірусу необхідно зосередитись на торгівлі та інвестиціях. Ми обговорили допомогу українським компаніям в Туреччині та турецьким компаніям в Україні. Ми прагнемо створювати нові можливості для інвестицій та взаємодії між бізнесами. Запевняю вас, що ці питання є і будуть в центрі уваги”, - зазначив Дмитро Кулеба.

Після зустрічі віч-на-віч, Дмитро Кулеба та його турецький колега Мевлют Чавушоглу провели 8-ме засідання Спільної групи стратегічного планування.

Туреччина вчергове підтвердила незмінність підтримки суверенітету та територіальної цілісності України, невизнання незаконної окупації Криму Російською Федерацією. Міністри скоординували кроки, у тому числі на міжнародних майданчиках, щодо забезпечення прав та інтересів кримських татар в окупованому Криму та звільнення українських політв’язнів, які незаконно утримуються на півострові та на території країни-окупанта – РФ.

Український міністр окремо подякував турецькому колезі за ініціативу з оздоровлення в Анталії дітей та родин загиблих воїнів ООС, яка реалізується вже кілька років поспіль.

Мевлют Чавушоглу наголосив на відданості Туреччини домовленості про будівництво житла для вимушених переселенців із Криму. Він також заявив про готовність турецької сторони виділити допомогу для подолання наслідків повеней у західних областях нашої держави.

Сторони приділили окрему увагу перспективам взаємодії у стратегічно важливих сферах, зокрема оборонно-промисловій та авіаційній.

Очільники зовнішньополітичних відомств обговорили гуманітарне співробітництво, наголосивши на важливості міжлюдських стосунків у взаємодії держав та необхідності просувати людиноцентричний порядок денний.

Дмитро Кулеба та Мевлют Чавушоглу висловили сподівання, що вже невдовзі будуть завершені внутрішньодержавні процедури і запрацює угода про взаємне визнання водійських посвідчень.

Турецька сторона також поінформувала про включення України до переліку країн, громадяни яких мають право на отримання короткострокових туристичних дозволів на проживання, а також про готовність опрацювати питання спрощення візових вимог для громадян України, які проходять лікування у Туреччині.

Міністри домовилися активізувати роботу з укладення двосторонньої угоди про соціальне забезпечення.

Дмитро Кулеба подякував турецькій стороні за надану гуманітарну допомогу для протидії поширенню пандемії коронавірусу. Очільники зовнішньополітичних відомств обговорили взаємодію у питанні розробки, виробництва та тестування вакцини та ліків від цієї хвороби.

Український міністр відзначив зусилля турецької сторони з гарантування безпеки іноземних туристів після початку туристичного сезону. Він наголосив на необхідності неухильно дотримуватися запроваджених у Туреччині високих вимог до готелів, які прийматимуть іноземних гостей, зокрема, відвідувачів з України. За його переконанням, відповідальна поведінка подорожуючих – єдиний шлях до відновлення звичного для всіх літнього відпочинку.

Сьогоднішні зустрічі покликані стати важливим етапом у процесі підготовки контактів вищого рівня, у тому числі наступного засідання Стратегічної ради високого рівня за співголовування президентів двох країн.

Міністерство закордонних справ України

Грузія

Зустріч Посла України в Грузії І.Долгова із заступником Міністра закордонних справ Грузії А.Хвтісіашвілі

08.07.2020

07 липня 2020 року відбулась зустріч Посла України в Грузії Ігоря Долгова із заступником Міністра закордонних справ Грузії Алєксандром Хвтісіашвілі.

У ході зустрічі відбувся обмін думками стосовно поточної ситуації в Україні та Грузії з протидії пандемії коронавірусу, відновлення туристичного сезону для іноземних туристів та поновлення регулярного міжнародного авіасполучення, у тому числі з Україною.

Обговорені питання подальшої двосторонньої взаємодії у рамках Організації чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС), зокрема щодо підтримки Грузією кандидатури від України на посаду Генерального секретаря Постійного міжнародного секретаріату ОЧЕС. Окрема увага була приділена питанню проведення Десятого засідання Спільної міжурядової українсько-грузинської комісії з питань економічного співробітництва в умовах чинних карантинних обмежень, що діють в обох країнах.

Міністерство закордонних справ України

Кулеба: Україна "відгрібає" за заяви приватної особи Саакашвілі

14.07.2020

Глава МЗС України Дмитро Кулеба після чергового виклику українського посла до міністерства закордонних справ Грузії у зв’язку з висловлюваннями Саакашвілі заявив, що Україні доводиться "відгрібати" через заяви приватної особи.

Про це він сказав під час брифінгу у вівторок, повідомляє кореспондент "Європейської правди".

За його словами, ситуація довкола Саакашвілі викликає жаль, бо "громадянин України, який не наділений правами і повноваженнями представляти позицію держави, активно коментує ситуацію в Грузії напередодні виборів".

"Кожна його заява закінчується тим, що українського посла **викликають в МЗС Грузії** і висловлюють йому там своє невдоволення заявами пана Саакашвілі. Дисбаланс в чому: приватна особа виступає, а держава за це, перепрошую, відгрібає", - сказав Кулеба.

Він запевнив, що Україна розуміє "чутливу ситуацію" в Грузії напередодні виборів і надзвичайно цінує дружбу з грузинськими партнерами та сусідами по Чорному морю.

"Розраховуємо на стабілізацію стосунків та усунення цього подразника, тому що я глибоко переконаний, що заяви жодної приватної особи не можуть зруйнувати або підважити ані стосунки між нашими народами, ані відносини між нашими державами", - сказав Кулеба.

"Позиція МЗС максимально чітка: пан Саакашвілі є приватною особою і в своїх коментарях щодо ситуації в Грузії не представляє позицію України", - додав міністр.

Нагадаємо, через заяви Саакашвілі між Україною та Грузією час від часу виникає напруга.

10 липня МЗС Грузії викликало на розмову посла України Ігоря Долгова через те, що Саакашвілі назвав чинну владу Грузії "нелегітимною".

У червні міністр закордонних справ Грузії Давид Залкаліані **викликав українського посла** Ігоря Долгова після заяв Саакашвілі про те, що він "не збирається спокійно дивитися на руйнування і остаточне знищення Грузії".

У травні Грузія **викликала свого посла до Тбілісі для консультацій** у зв'язку з призначенням Саакашвілі на посаду голови Виконавчого комітету реформ при президенті України.

Європейська правда

Угорщина

Угорщина поскаржилась Зеленському, що захлинається в карпатському смітті

07.07.2020

Президент Угорщини Янош Адер у листі до президента України Володимира Зеленського закликав вирішити ситуацію із забрудненням Тиси, оскільки її води несуть купи сміття до Угорщини, з яким угорська влада вже не може впоратися.

Із листом Адера, опублікованим на офіційному сайті угорського президента, ознайомився кореспондент "Європейської правди".

"Розчаровує, що забруднення Тиси відходами не було зменшено, і що воно несе тривалу загрозу крихкій екосистемі річки", - заяв Адер у листі Зеленському.

"Наші машини вже не в змозі впоратися з купами сміття, які надходять у нестримній кількості", - додав Адер, підкресливши, що така ситуація "не гідна європейських стандартів".

Як зазначає угорський президент, основна причина забруднення полягає в тому, що населення скидає свої відходи в заплави річок. Він нагадав Зеленському, що вже привертав увагу до цієї проблеми в минулому році.

Тиса, одна з найголовніших річок у Східній Європі, протікає через Угорщину і Сербію, де впадає в Дунай.

Аналогічний лист щодо забруднення ріки Сомеш Адер надіслано президенту Румунії Клаусу Йоганнісу.

Звертаючись до обох президентів, Адер зазначив, що угорський уряд неодноразово звертався за допомогою до обох сусідніх країн, але у відповідь послідувало занадто мало істотних дій і ще менше покращення ситуації.

Угорський президент підкреслив, що після нещодавніх повеней велика кількість пластикових пляшок та інших відходів потрапила до Угорщини, що перешкоджає рибальства, туризму і чинить серйозний вплив на дику природу

Адер попросив обох президентів використати свій вплив, щоб зупинити забруднення рік.

Європейська правда

Спільна заява Співголів Змішаної українсько-угорської комісії з питань забезпечення прав національних меншин

14.07.2020

14 липня 2020 року в Будапешті пройшла зустріч співголів Змішаної українсько-угорської комісії з питань забезпечення прав національних меншин: Уповноваженого міністра зовнішньої економіки і закордонних справ Угорщини з питань розвитку політики сусідства Ференца Калмара та Заступника Міністра культури та інформаційної політики України Світлани Фоменко.

Зустріч відбулася на виконання домовленостей, досягнутих під час візиту Міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби в Угорщину 29 травня 2020 року та підтверджених в ході візиту Міністра зовнішньої економіки і закордонних справ Угорщини Петера Сійярто в Україну 25 червня 2020 року, а також у контексті підготовки до візиту Прем'єр-міністра Угорщини Віктора Орбана в Україну, проведення якого попередньо планується у липні 2020 року.

Сторони висловили задоволення відновленням роботи Комісії та домовилися про подальші конкретні кроки для організації її засідання, яке має відбутися згідно з принципом почерговості в Україні.

Співголови підкреслили спільну налаштованість на взаємодію з метою сприяння забезпеченню прав угорської меншини в Україні та української в Угорщині, підкресливши важливу зв'язуючи роль, яку меншини покликані відігравати у зміцненні та подальшому розвитку українсько-угорських відносин.

Сторони підтверджують, що кроки, які здійснюються в сфері захисту та забезпечення прав національних меншин, мають відповідати взятим на себе міжнародним зобов'язанням, а також Базовому договору між Україною та Угорщиною.

Разом з тим Співголови підтвердили, що під час наступного засідання Змішаної українсько-угорської комісії з питань забезпечення прав національних меншин вони прагнутимуть до всебічного розгляду актуальних питань, які потребують вирішення, та до досягнення змістовних результатів.

Міністерство закордонних справ України

Ізраїль

Українські та ізраїльські парламентарії, підприємці і фахівці сфери охорони здоров'я обмінялися досвідом з протидії КОВІД-19

14.07.2020

14 липня 2020 року Посол України в Державі Ізраїль Геннадій Надоленко взяв участь у вебинарі «ДРУГА ХВИЛЯ КОВІД-19. Ізраїль та Україна об'єднують зусилля для розробки стратегічних і технологічних рішень», організованого громадською організацією Українсько-Ізраїльський Альянс за сприяння Посольства України в Державі Ізраїль.

У своїй промові Посол України наголосив на завданнях зовнішньополітичного відомства у контексті протидії пандемії і відновлення докризового рівня двосторонніх комунікацій, а також закликав до продовження обміну думками з метою удосконалення підходів у боротьбі з пандемією та мінімізації спричинених нею наслідків для економік двох країн.

Представники парламентських, урядових, наукових і бізнесових кіл України та Ізраїлю продовжили інтерактивний діалог, спрямований на акумуляцію досвіду та застосування інноваційних технологічних розробок з протидії КОВІД-19.

Спікерами великої уваги приділено законодавчим рішенням з підтримки економіки, уразливих прошарків населення, підприємців, а також практичним

заходам, які вжили компанії для забезпечення ефективності роботи і збереження персоналу в умовах пандемії.

Міністерство закордонних справ України

Румунія

Україна та Румунія планують відновити роботу комісії з питань нацменшин

07.07.2020

Україна та Румунія планують відновити роботу комісії з питань національних меншин.

Як пише "Європейська правда", це було одним з питань обговорення на зустрічі заступника міністра закордонних справ України Василя Боднара з послом Румунії в Україні Крістіаном-Леоном Цуркану.

Крім того, мова йшла про підготовку візиту міністра закордонних справ України до Румунії.

"Провів зустріч з послом Румунії в Україні Крістіаном-Леоном Цуркану. Серед важливого: підготовка візиту Дмитра Кулеби до Румунії; відновлення роботи комісії з питань нацменшин; румунська сторона реалізує проєкт техдопомоги, зокрема здійснюється ремонт дитсадку в Бахмуті", - написав Василь Боднар за підсумками розмови.

Європейська правда

Частина III

Опір російській гібридній війні

Наслідки конституційної реформи РФ для України

1 липня 2020 року в Російській Федерації відбулося «обнулення» президентських термінів Володимира Путіна, що дозволяє йому залишитися при владі до кінця 2036 року. Фактично, референдум що до змін Конституції Росії був лише виставою зі заздалегідь визначеним результатом. «Голосування» було проведене для того, щоб легітимізувати царювання російського президента протягом наступних 16 років. Також конституційні зміни засвідчили трансформацію режиму, який стає не просто гібридним, а авторитарним.

Конституційні зміни РФ і фактична узурпація влади становлять небезпеку не лише для самої Росії, а й для колишніх республік Радянського Союзу, зокрема України, Білорусі та Казахстану. Автократична модель Путіна для свого підживлення потребує великих перемог назовні, як це було з Кримом у 2014 році. В історичному контексті уваги заслуговує порівняння референдуму в Росії з плебісцитом нацистської Німеччини у 1934 році. Тоді, за результатами голосування відбулося об'єднання посад президента і канцлера, що дозволило Адольфу Гітлеру повністю сконцентрувати владу у своїх руках. Як відзначає політолог Сергій Таран, концентрація влади може розв'язати руки Путіна до подальшої агресії: «Узурпація влади в подібних авторитарних режимах неминуче призведе до чергової спроби

розширити владу узурпатора на сусідні держави. Так було в фашистській Німеччині, так буде і в сучасній Росії»[8].

Зокрема, **зміни до Конституції РФ створили юридичне підґрунтя для агресивної зовнішньої політики.** У даному контексті йдеться про поправки про підтримку співвітчизників за межами Росії. Держава заявляє про свою готовність відстоювати їхні права та інтереси, тобто, розв'язувати агресію проти інших держав. Зважаючи на активну незаконну паспортизацію Росією громадян України, які проживають на окупованих територіях, це створює додаткові ризики для національної безпеки. Крім того, нова редакція конституції унеможливила переговори про передачу територій РФ. Власне, ця правка є юридичним запобіжником від повернення окупованого Криму.

Головний висновок для України полягає в тому, що ***протягом найближчих 16 років не варто очікувати на нормалізацію відносин з Москвою.*** **Ключ до вирішення російської агресії проти України лежить в Кремлі.** Тож, поки його господарем є Володимир Путін, будь-які поступки будуть виявом слабкості. Російський Президент не розуміє мову компромісів, натомість диктує свої ультиматуми. **Очевидним є і той факт, що Росія має на меті залишити Донбас під своїм контролем, тож будь-які спроби встановити гібридний мир будуть дорого коштувати для України.** РФ буде й надалі намагатися присвоїти Донбасу особливий статус, що де-юре залишить регіон у межах України, але де-факто легітимізує російський контроль і вплив в Україні. У гіршому випадку – можлива нова хвиля ескалації. Тож єдиний шлях, який залишається для Києва – це проведення якісних змін всередині держави, зміцнення війська, підтримка міжнародного тиску на Росію та рух у бік європейської та євроатлантичної інтеграції.

[8] Сергій Таран. Результати референдуму в Росії. На що варто звернути увагу. Новое время. 2020. URL: https://nv.ua/ukr/opinion/referendum-rosiya-2020-pro-shcho-govoryat-rezultati-ostanni-novini-50098703.html